

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicorum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolicusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó papa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 ft., félévre 2 ft. 50 kr., negyedévre 1 ft. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.	Felelős szerkesztő: Németh Ödön.	Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, Szent-István-tér 1. sz. Hirdetések helyenként 50 kr Bélyegilleték külön 30 kr.
--	--	--

Harcz a mandátumokért.

(x) A kerületeknek kevés kivétellel valamennyinek megvannak jelöltjei. Mindenfelé eszem-iszom és a megvesztegetés járja, a mely a közérkölcösknek sirjátátssa meg.

Minden igaz hazafi szomoru szívvel nézi azt a vehemes küzdelmet, a melyet a pártok egymás ellen folytatnak. Valóságos hadjárat ez, élet-halál harc. Kerületek, melyekben eddig csendesen, minden izgalom nélkül választottak, ma valóságos vulkán, a hol az emberélet elveszítette értékét, mert a csendőrök vagy katonák fegyvere minden perczen kionthatja.

A felelősség a következményekért egyedül a kormányt terheli, a mely pártját s pártjának uralmát csak törvénytelen eszközökkel tudja megvédelmezni. A kormány törvénytelen eszközei szűlik az ellenzéki polgárok izgatottságát. És méltán! Öt éven keresztül fizeti a nép véres verejtékes munkájából magasra fölérőlt adóját és mindezt csak egyszer szűlik az ellenzék minden öt évben polgár jogát gyakorolni. És a kormány és közegeinek lelketlensége ettől az egyedüli jogától akarja most törvénytelenül megfosztani. Érthető tehát a választó polgárok fölhaborodása s a kormány saját bűnének tudja be, ha a megsértett polgárjogokért erőszakos uton vesznek elégtételt.

A kormány manőverezésének s kilátásba helyezett erőszakosságának természetes következménye az ellenzék izgatottsága s egészen jogosult abbéli félelmök, hogy a kormány választási rendszere alapján 50 százalékkal kevesebben fognak a parlamentben ülni. Es számbeli fogyatkozáshoz természetesen nagyban hozzájárul a néppárt tényleges elmozdulása is az országban. Ezért az irygek ellenségeskedése, a melylyel a néppárt ellen agitálnak.

Ne csodálkozzék senki, hogy a nagy szervenvellyel és részben félelemmel megindult választási mozgalmak olyan képtelen programoknak lett megteremtője. Vannak már klerikális zsidó és liberális pap jelöltek! Az egyéni önzés, a haszonlesés szülte ezeket a torz alakokat, melyeknek semmi alapjuk nincs és nem is lehet.

Semmi sem jellemzi azonban a kormány választási hadjáratát jobban mint a jászberényi küzdelem. Apponyi Albert grófot eddig mindig egyhangulag választották meg Jászberényben. A kormány most Erdély Sándor igazságügyi minisztert rendelte ki ellenébe és forgalomba hozott roppant pénzt, mozgásba minden hivatalos apparatust. Eredménye a kormány ily erős felkészültségének az, hogy Apponyi valószínűleg megbukik Jászberényben és mert másutt fellépni vonakodik kimarad a parlamentből.

Nagyon sajnálnánk Apponyi bukását

és nélküle el sem tudjuk képzelni a magyar képviselőházat. Mégis azt kívánjuk bár sikerülne a kormány eszeveszett terve, mert ha Apponyit kizörorítanak a képviselőházból az lenne a legkétségtelenebb bizonyítéka, hogy kormányzatunk nem a közérdek, hanem önző magánérdeknek áll szolgálatában. Ez volna legszomorubb bizonyítéka, a mi választásaink tisztaságának, a melylyel egy éhbetetlen kormány parlamenti életünk legjelesebbjét is képes ösi kerületéből kizörorítani. Bizonyítéka volna közviszonyaink korrupt állapotának egész Európa előtt.

Ez az a mit kívánunk a kormányznak!

Hogy azonban a kormány által ilyen utakon behozott többség képes lesz-e szembe szállani az elkeseredett ellenzékkel, az nagy kérdés. Nem szükséges tehát valami különös nagy politikai bölcsesség annak a megállapításához, hogy a választások után összeülő parlament nem lesz hosszú életű és minden valószínűség szerint egy éven belül újból választani fogunk.

— A kultuszminiszter. Wlassics Gyula kultuszminiszter igen fényesen igazolja hogy milyennek tartja ő az általa fölaltalt magasabb közéleti erkölcostant. Még mindenki nek emlékezetében van minő eszközökkel szerezte meg a csáktornyai mandátumot s daczára, hogy azóta a kerület még jobban ragaszkodik

A virág románca.

Irtá: Szathmáry István.

A lágyan suttogó patak
 Partján egy kis virág fakadt;
 S míg szirma hull,
 Szívében kín emészt vadul.

De jó az alkonyat szele,
 Ez együtt sir, zokog vele,
 S megkérdezi,
 Hogy szive mért oly bútel?

A fonnyadó, picziny virág
 Keblét maró kín rezgi át,
 Majd hervatag
 Ajkáról ily beszéd fakad:

Ez istenadta, szép helyen
 Békében éltem életem.
 S most kárhozat
 Váltja föl boldogságomat.

Tikkasztó nyári nap delén
 Egy hímes lepke szállt felém,
 S én balgatag
 Hő csókra nyujtam ajkamát.

A lepke megcsalt engemet,
 Bár azt hazudta, hogy szeret.
 S azóta más
 Nincs hátra, mint a hervadás!

Első párbajom.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Irtá: Kóródy Béla.

Julesikával barátságom az uzsonna-kenyerek testvérnek megfelelőzésével kezdődött. Az ő mamája rendszeren lekváros kenyeret adott uzsonnára, az én mamám meg vajás kenyeret. Mint minden gyerekeknek, nekünk is jobban ízlett a másiké, úgy segítettünk tehát a bajon, hogy kiki megfizette a magáét és a másiknak adta cserébe. Miután pedig Julesika a felénél rendszeren nagyobb darabot tört le számomra a lékváros kenyérből, barátságunk mindinkább öregbedett köztünk.

Igy éltünk a legjobb egyetértésben, mindig együtt játszottunk; a Julesika számtani feladatát és irálytani gyakorlatait a legtöbbszor én irtam meg helyette. Sajnos, hogy a néha napján értük kapott secundáját már nem vállaltam magamra, habár azt is szívesen megteszem a Julesika kedvéért, jóllehet e miatt kellemetlen affaire-om támadt volna papa csibuk szárával.

Egyezőval én a Julesika „gáncs és félelemnélküli“ lovagja voltam.

A legelső tánczikolai koszorun alkalmam nyílt ezt fényesen bebizonyítani.

Julesika épen a Dárdásék Pistikéjével keringőzött, mikor az az ügyetlen egyszerre csak elveszítette az egyensúlyt és zsupsz! hanyat zuhant a padolaton magával rántva Julesikát is. Az utána jövő párok természetesen keresztül bukfenczeztek rajtuk. Köztük én

is; míg a földön hemperegtem, egy kapálzó lábacska akkora folytonossági hiányt okozott az orromon, hogy mama alig győzte ragasztani fekete flasztrommal és egy héig nem mozdulhattam ki hazulról, félve hogy a gyerekek kigunyolnak az utcán.

Ez már elégtételt kívánt.

Alig hogy az orrom annyira begyógyult, hogy kigunyoltatás veszélye nélkül kidughattam az utcára, felkerestem a Dárdásék Pistikéjét.

— Te egy nyomorult poltron vagy! — szóltam hozzá megvetéssel.

A Dárdásék Pistikéjében telforrt a vér e sértő szavakra. Labda ütő táját felkapva fenyegetőleg jött felém.

— Hogy merészelsz engem sérteni? — dadogta elvörösödve.

— Mert udvariatlan gyáva vagy. Elbuknál a tánczoszorun Julesikával és a helyett, hogy bocsánatot kértél volna ügyetlenségédért, haza sántikáltál. En is miattad megsérültem. Ezért nekem elégtételt kell adnod!

Pistike dacosan vont vállat.

— No bizony, olyan ügyetlen tánczosnövel nem esoda elbukni.

Ez már több volt az elégnél.

— Neked meg kell vivnod velem ezért a gyalázatos szavakért — kiáltottam dühösen.

Pistike nagy szemet meresztett.

Meg vinni? Mivel?

Erre már én is meghökkentem.

Mivel? Az ám! mivel? Karddal nem tudok bálni, a pisztoly meg nagyot durran és még kárt is tehet bennünk, Hm! Az ám, mivel vívjunk?

Mai lapunk 6 oldal.

Major Ferencz főorvos jelöltiséhez még is fellép újra a csaktornyai kerületben. Természetes, hogy a régi beszédet újabb forgalomba hozza s már napok óta megkezdődött az értekezés itatás. A hivatalokhoz pedig a választópolgárokat nemkülönbén a lakarepítványokhoz s a legáltalánosabb fenyegetéssel akarják őket arra lényyszeríteni, hogy elismerjék a miniszter nem létező érdemeit. Ha sem fenyegetés, sem a jó vacsorák nem elegendők a liberális bankókat hozzák a forgalomba. E hallatlan erőlködés daczára a kerületben Wlassics miniszter meg fog bukni, kétségtelen bizonyítékaként annak, hogy a „magasabb közéleti erkölcsöknek” kultusza nem fog a hitbuhozó népen.

Jelöltek és kerületek.

SZÉKESFEJÉRVÁR.

Kalocsay Alán oisztercita rendi hittanár elfogadta a függetlenségi revizionista párt által felajánlott jelöltséget és holnap, vasárnap délután 3 óra kor megtartja programbeszédét. E hír egész Székesfejérváron óriási lelkesedést keltett. Tóth Aladár bukása bizonyos.

Rácz-Almás.

A rácz-almás kerületben, Rácz-Almás f. hó 14-én tartotta a néppárt Pödör István elnöke alatt, szervezkedő gyűlést. Jelenvolt majdnem az összes kerületi papság, akik távol maradtak azok levélben mentették ki magukat és egyben kijelentették, hogy az értekezlet határozatainak mindenben alávetik magukat. Ott volt továbbá Barcza Gábor nyug. kir. táblabíró, Kopácsy Jenő gazdasági intéző s még számosan a kerület szavazó polgárai

Akkor egy jó ötletem támadt.
— Amerikai párbajt vívunk — szoltam oda neki kidüllesztett mellet.
Pistike elámult.
— Milyen az az amerikai párbaj?
Megmagyaráztam neki, a mint azt bevéssem emléembe, mikor papa az újságból egy ismertetőt olvasott fel mamának a párbajokról.
— Bezárkózunk egy egészen sötét szobába — szoltam reitendő hangon — hol még az orunk hegyéig sem láthatunk. Ott meghuzodunk egy-egy sarokba és adott tapsolásra megkezdjük a párbajt.
— Hogyan? Hisz semmit sem látunk oda benn? — Kérdezte bambán Pistike.
— Hisz épen azért amerikai párbaj — magyaráztam fölénnyel — a tapsolás után lehetőleg nesztelenül maradunk és figyelünk az ellenfél mozdulataira, az a győztes, a ki meglepheti a másikat és lekéselheti a sötétben.
Pistike elfehéredett e szavakra.
— Lekéselni? Mit szól ám ehhez a mama?
— Mi nem késsel fogunk vívni, hanem kiválasztok egy párt a papa csibukszárai közül és azzal verekszünk meg.
A papa csibukszáraival ugyanis többször jöttem kellemetlen összeütközésbe, tehát biztos voltam benne, hogy a fegyverem jól van megválasztva.
Pistike elfogadta e feltételt.
Kijelöltük a párbaj színhelyeül a mi tágas pinczénket. Mama látogatásban volt, nem akadályozott tehát senki abban, hogy amerikai párbajunkat megkezdhessük.
Kiválasztva két jó cseresznye fa csibukszárt, egyiket Pistikének adtam át, a másikat én szorítottam markomba és besompolyogtunk a párbaj helyére, a pinczébe.
Ott becsaptam az ajtót és leeresztettem a vasazott, jól záró ablakablakot.
Koromszótéség vett körül.

közül. Pödör István előadván az összejövetel célját egyben indítványozta, hogy képviselőjelölti körökkel föl a néppárt egyik nagynevű vezére gróf Eszterházy Miklós Móricz. Az egybegyűlteket nagy lelkesedéssel fogadták az indítványt és annál sürgönytel kértek fel a grófot a jelöltség elfogadására, aki a jelöltséget ugyancsak sürgönyileg örömmel elfogadta. Az értekezlet azután a választópolgárokhoz intézendő felhívást készített, amelyet több ezer példányban kinyomatnak és az egyes községekben szétosztják. Végül az egyes községekben megtartandó programbeszédet sorrendjét állapították meg.

Rácz-Almás kerületének választóihoz intézett felhívás a következő:

Tisztelt választó polgárok!

Itt az ideje, hogy alkotmányos jogainknál fogva a rácz-almás választó kerületben országos képviselőt válasszunk és pedig, mint Magyarokhoz illik: nyiltan, szabadon, érdek és haszonlesés nélkül.

Huszonkét esztendeje, hogy a szabalelvének csufolt párt uralkodik a törvényhozásban és kormányozza az országot. De mit tett az ország és a nép javára? Az országot a tönk szélére juttatta, a népet lelki nyugalmától megfosztotta, mivel a polgári házasság, anyakönyvesítés és vallástalanok törvényesítését, a népek meghallgatása nélkül törvénybe iktatta. És nincsen párt, mely a nép jogos követeléseit védelmébe fogta volna, avagy az országban uralkodó pártok szomorú legazdálkodásának gátot birt volna vetni. De hála az isteni Gondviselésnek! Van most egy új párt, a **nép pártja**, a mely kivívja mindazt, a mit hosszú huszonkilenc év óta minden párt elmulasztott tenni.

Mit akar tehát a néppárt? *Mindenek előtt akarja az erredéves magyar alkotmány sértetlen fentartását, a királyi jogok épségével, törvény tiszteletével, és a népszabadság védelmével!* Így tehát akarja, hogy a törvényhozásban a nép akarata képviselve legyen, hogy tiszta választások legyenek, hogy a visszaélések megorvosoltassanak. Akarja a nép jogainak épségben tartását, a községekben és törvényhatóságokban.

Megadtam a jelt három tapsolással.

Pistike, kit még az első tapsolásnál piszmogni hallottam, hirtelen elcsendesedett. Csak egy kongásról sejtettem, hogy valahol a káposztáshorodk körül motoszkál.

A harmadik tapsolásnál én is hamar leuggoltam és togam közé szorítva a csibukszárt, négykézláb nekindultam nagy settenkedve egy biztos szöglet felé.

Alig mertem még lélegzetet is venni, nehogy a nesz után indulva Pistike rajtam üssön és kegyetlenül végig verjen rajtam. E mellett egyáltalán nem láttam semmit, mert valóságos egyiptomi sötétség körüvezett.

Hirtelen egy jó ötlet villant meg agyamban. Emlékeztem rá, hogy a pincze hátsó falának közepe táján egy fülkeszerű üreg van.

Oda kellett volna mindenképen egy stragtegikus négykézlábolással bevonulnom. Ha a Pistike telkeresésemre indul, okvetlenül előttem fog elcsuszni, és én akkor biztos váramból győztesen rohanok reá.

Rögtön hozzáfogtam haditervem megvalósításához. Ovatosan, felemelt kézzel tapogatózva, indultam neki a veszélyes utnak, miközben erősen füleltem. Semmi nesz! Bizonyosan az ármányos ellenfél megrontásomra szintén kikoholt valami hadioselt.

E gyötrő gondolat mozdulataimat annyira befolyásolta, hogy egyszerre csak kezemmel alaposan belezuppantottam valami folyékony dologba. Még kihuzni sem mertem rögtön, hanem szívódobogva neszeltem, ha valjon vigyázatlan mozdulatomat nem használja-e fel ellenfelem, hogy réám törjön!

Pistike következetesen hallgatott.

Akkor aztán ovatosan kihuztam a bögréből kezemet.

Derekam már megfájt a sok kuporgástól, leültem a földre.

De minthogy az ország ereje a nép vagyoni állapotától függ, célja a néppártnak a földet tulajdonossáknak birtokában biztosítani, a földmívelést és a földmivelő népet védelmébe venni, a földmivelő leszállítani, a törszadé megadóztatni, a munkorvnyartásnak tilalmát végrehajtani, a termények árának, felemelését gondoskodni, a kisgyermek és munkástanulók védelmére nyújtani a néppártnak főfeladatai közé tartozik. A várn, kereskedelem és kvóta kérdéseit igazságos módon igyekszik megoldani. Mind ezek végrehajtását követeli a néppárt.

Fölve a néppártnak az is, hogy Magyarország keresztény jellege mind az államban, mind a társadalomban megóvassék. E végből szükséges az egyházpolitikai törvények revizója!

Hanem a jelen kormány és a többi pártok hatalmuk nyüge alá akarják szorítani a katolikus egyházat, uralkodni akarnak nemcsak a polgárok közszabadságán, hanem a vallásokon is, a mienken úgy, mint a többi hitfelekezeteken. De ezt nem engedjük! Sikru száltunk saját hitünkért és a bennünk rejlő humanizmusnál fogva harczolni fogunk a többi hitfelekezetek jogaiért is!

Követeljük tehát a polgári házasság és anyakönyvesítés revizióját, követeljük a felekezetenkülség eltörlését és óhajjuk a vallásos béke helyredállítását. A katolikusok autonómiájának megalakítását, a kath. alapoknak és alapítványoknak kiadását, a kath. iskolák feletti rendelkezést azon módon, miként a törvényben és gyakorlatban a többi felekezeteknek megadott, elengedhetlen jogaink közé számítjuk.

Jogaink védelmére ugyan nem rendelkezhetünk se pénzszel, se megvesztegetésekkel; előnyöket s ígéreket ugyan nem tehetünk, de a mit tehetünk és ígérhetünk, azt meg is tesszük, és ha a keresztény választó polgárok mellénk sorakoznak, Szent István koronáján a kereszt diszteni fog, mely a hazáért és Magyarország boldogságáért kilencszáz év óta ragyog.

Éljen a néppárt és annak jelöltje:
Gróf Eszterházy Miklós Móricz!

Ráczalmás, 1896. okt. 14.

Pödör István, pártelnök.

Koller János, apát pléb., Lajos József, t. kanonok h. esp. pléb., Barcza Gábor, ny. kir. táblabíró, Kopácsy Jenő, Mészáros Amand, Büttel Károly, Posits Mihály, Keresztész György,

Kezemet nem tudtam mibe törüljem bele, a mi felette alkalmatlan volt. E helyett ovatosan orrom felé emeltem, hogy meggyőződés szeressek a folyadék minémisége felől.

Pompás lekvárszag csiklandozta meg orromat. Bravó! Nyelvem ez esetben felettebb alkalmasan igérkezett a törülköző helyett.

A lekvár élvezete folytán kezdtem az amerikai párbajt nem éppen kellemetlen sportnak találni.

Még javában szopogattam ujjaimat, mikor egyszerre csak gyors zörejt, utánna éktelen ordítást hallottam.

Ijedten ugrottam fel, mialatt szemeim valóságos szikrákat hánytak a vakuságban.

Azt hittem, hogy a Pistike ütött rajtam és harsány csataüvöltéssel emeltem magasra csibukszáramat. Erre hátam mögött üvegcsőrömpölés támadt, rögtön rá zuhanyként omlott valami folyadék nyakam közé, egyes keményebb dolgok nagyokat koppantottak fejemen és a pinczében erős ezetszag áradt szét.

Tisztában sem voltam még a helyzettel, mikor lármánkra épp akkor hazatérő mamám ránk nyitotta a pinczejátót.

Vakító fénysugarak hatoltak be . . .

Pistike rosszból járt mint én, mert lekvár helyett a patkányfogóba ütötte ujjait tapogatózás közben és az éles vasra végtá vágta kezét.

Párbajunk tehát eldöntetlen maradt . . . Sajnos, apa is megtudta a dolgot és férfiai higgadtságáról megfélekedve nagyon pörös módon szerzett magának elégtételt a csibukszárral az eltört uborkás üvegért.

Naplómba is e kammbáli beavatkozás miatt állva kell beírnom első párbajom történetét . . .

Csöngedy Gyula, Varga József, Szalay József, Somogyi János, Pongráz István, Zsigmond János, Gucci Imre, Bór István, Holler János, Braun Mihály, Chay Antal.

Bodajk.

(A Sz. és V. után.)

Bodajkiak! Európa szeme tekint reátok! A méltóságos főispán elme gy bologgítani beneteket, nagyságos képviselőnek! Csodálatos, hogy ti nem vesztitek észre, hogy ez az első lépés a főispán közelgő magasabb politikai karrierjéhez! Nem halljátok zengő nyitányát egy operette miniszterségnek?

Még most kora dolog volna őt a főispáni széktől bucsuztatni, a fájdalmas szív bucsu dalát majd azután zengjük, mert kár volna előre keseregni. Hátha ti jobban szeretitek őt Bodajkiak, semhogy elengednétek a megye székhelyéről.

Álljon most előttetek elsősorban a képviselőjelölt, de ne feledjétek el, hogy ő a főispánok is. Ha valaki egy pillanatra is átélte volna azt a mesés lelkesedést, a melyet mi sejtelszerűleg előlegezünk neki, annak megkelene boldogulnia. Hála Istennek, ez csak papír van és az általunk kilátásba helyezett legönzetlenebb szerelmi házasságból nem születik meg a torz szülött.

Hol van a vidék, a mely látta gyermek kora óta báró Fiáth Miklóst felnőni azzá a legendás férfi alakká, a minőket a mai kor szakban óriásként mutogatnak a vásárokon.

Ti mindég a nagy embereket szerettétek, azért választottátok meg Atzél Béla barát, a ki nagy bánatot okozott nektek azzal, hogy most ott hagyott. Ne féljétek kaptok most másik n a gy embert, a ki ugy nőtt meg, hogy beutazta az egész világot s jó levegőt szívott mindenütt tüdejébe. A szive nem csak hogy megnőtt és elhízott az utazás közben, de kilátás van arra, hogy rövid idő múlva szárnyra kell és repülni fog.

Nem szolgálai sorok ezek! Az újságíró rajongó lelkesedésének repülő apothéozisa ez.

Tudjátok meg bodajkiak, hogy ti ünneppnapot ültök, mert a főispán nevével viselő zászlók egy jobb kornak hírnökei, jelzik, hogy nálatok nem sokára forgalomba jön sok szép liberális bankó. És a hol a szabadelviség e világító tornya befogja járnai a kerületet, még Isztimér utcái is villamfényben usznak. Mert ő maga egy soha ki nem apadható fényforrás, a melyet legközelebb a főváros bevilágítására fognak szerződteni. De ez még csak semmi! A hortól lázba hozott, a bankótól megbabonázott emberek egyszerre érezni fogják a szívük heves dobogását, a melyet szédülés főfájás követ. Nem írhatok arról, hogy azután mi lesz tovább veletek, annyi azonban bizonyos, hogy ebben az állapotban meg majd el is találjátok binni, a mit én itt írtam.

— Saját tudósítónktól. —

A főispánnak felléptetése Bodajkon meg lehetős kellemetlen helyzetbe hozta a kerület hivatalos apparátusát. A jegyzők és bírák nagyon jól tudják, hogy a hivatalos presszó minő helyzetbe sodorja őket a néppel szemben, a mely igen jól tudja, hogy ők muszájból kerteskednek. Különösen ott fogja a hivatalos kerteskedés az előjárók népszerűségét tönkretenni, a hol az egész község tántoríthatlan néppárti.

A kerület néppárti jelöltje Szenti-ványi Károly bodajki plebános, a ki jeles szónok és a kerületben nagy népszerűséggel bír. A kerület néppárti polgárai erősen szervezkednek s valamennyien tudatában vannak, hogy a főispáni jelölt hatalmával és a kormány pénzével kell sikra szállniuk. De éppen ez még nagyobb buzgalomra serkenti őket és valószínű, hogy az egyszerű falusi plebános legyűri a liberális főispánt s ezzel a néppártnak páratlan diadalt szerez.

De megmozdult a kerület 48-as pártja is és Kovács Sándor jelöltsége mellett erő-

sen szervezkedik, a mi Fiáth báró győzelmét ugyancsak kétségessé teszi.

Vaál.

A vaáli kerületben a függetlenségi párt 14-én tartotta kijelölt értekezletét Gyapay Pál elnöklété alatt. Egyhanglag a kerület eddigi képviselőjét, Lits Gyulát léptették fel.

A kormánypart régebbi jelöltje, Nyitrai Lajos szegszárdi tanár, a kormánypart hivatalos jelöltje: vasadi Balogh Lajos javár visszalépett.

A néppárt, mint már irtuk volt, szintén állít jelöltet, még pedig Zimándy Ignác török-bálinti plebános személyében. Eltekintve attól, hogy a kerületben igen erős a néppárt, a jelölt személye is olyan közkedveltségű, hogy megválasztását még a liberálisok is biztosra veszik.

A magyar nők tiltakozása.

A mai napon a következők küldötték be tiltakozásukat:

Kun-Szent-Márton.

Hegedűs György, Kipalb Pál, Hegedűs L. László, Gulyás Pál, Varga Márton, Kuna András, Busor Ferencz, Gyulai Tamás, Hürkesz László, Farkas Frigyes, Balla István, Szalai Elek, Jakab Pál, Kis Imre, Okros Elek, Kerekes Julianna, Sipos Mária, Tigyi Rozália, Herczeg Póla, Gujás Ágota, Gujás Anna, Gujás Erzsébet, Véres Ilona, Biró Julianna, Szücs Mária, Kurucz Erzsébet, Gujás Lukács, Hegedűs János, Kiss B. Pál, Herczeg János, Tóth István, Józsa Károly, Balla Pál, Kof Kis Flórián, Szirm Rozália, Balla László, Gulyás László, Láci János, Ifj. Szilák István, Vigh Péter, Kádár Rozália, Molnár Kálmán.

Csákvár.

Deáky Lajosné, Grasser Józsefné, Tallós Józsefné, Tallós Ilonka, Szabó Sándorné, Paulini Béláné, özv. Lukács Gyuláné, Csermann Józsefné, Reichentach Ferenczné, Magdalanur Novák, Angéla Chotard, Hoffmann Gyuláné, Traxler Gizella, Oaniszer Jánosné, özv. Pettenkoffer Mariska, Hántz Miklósné, özv. Gange Jánosné.

HIREK.

— A pápa áldása. XIII. Leó pápa ő Szentsége Szekrényi Lajos simándi r. k. lelkésznek nem rég megjelent nagyszabásu munkájához, A Bibliai Régiségtudomány Kézikönyvéhez, szerencsekívánatát fejezte ki s a munkára, valamint írójára apostoli áldását adta.

— Köszönet gróf Zichy Nándornak. A fejérvári felső esperesi kerület papsága Janky Ede esperes-plebános elnöklété alatt kedden október hó 13-án Isztiméren őszi papi-gyűlést tartott, melyen a kerület egyik illusztris tagjának nagy lelkesedéssel fogadták ama indítványát, hogy gróf Zichy Nándornak köszönet szavaztassék jegyzőkönyvileg a hit és haza megmentése körüli fáradozásáért s különösen legujabbai a kanzelparagrafnak a napirendről való felvetelélért.

— A szultán és a keresztény vallás. Szenszációs hirt közöl egy németországi lap. E szerint a szultán ugyanis elhatározta volna, hogy családjában az egyes ágon leszármazó, öröklést biztosítani fogja úgy, hogy a trónörökös a szultán legöregebb fia legyen. Szeliherczegnek, a jelenlegi szultán legöregebb fiának, a trónörökösnek, Európa keresztény fejedelmileányai között keresnek házasársat; ki is szemelték már a török trónörökösnek leendő feleségét a bajor udvarban, Adelgunda bajor herczegnő személyében. Kreilsheim bajor miniszter

a trónörökösnek Adelgunda herczegnővel való házassági ügyét állítólag szerencsésen be is fejezte. Megállapodtak abban is, hogy a trónörökös születendő gyermekei, az első szülöttnek kivételével, — keresztény vallásnak lesznek — míg az első szülött mohamedán vallás marad.

— Két kinevezés. A hivatalos lap legutóbbi száma a következő két egyházi kinevezést hozza: I. Valás-és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a pozsonyi társaskáptalanban megüresedett utolsóelőtti kanonok javadalmat dr. Lassu Lajos nagy-suri plebános és szered-kerületi alperesnek, az utolsó kanonoki javadalmat pedig Mezey Rezső esztergom-bajnai plébános, bajóth-kerületi helyettes alesperesnek és tanfelügyelőnek adományozom. Kelt Schönbrunnban, 1896. évi szeptember hó 24-én, Ferencz József s. k. dr. Wlassics Gyula s. k. — II. Vallás-és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Kleiner Lajos kalocsai főszékes-egyházi kanonoknak a saári vagy sármonostrai czimzetes apátságot adományozom. Kelt Budapestben, 1896. október hó 1-én. Ferencz József s. k. dr. Wlassics Gyula s. k.

— Nagy tűz Pázmándon. Szerdán október hó 14-én d. e. 12 órakor Pázmándon, — mint levelezőnk írja — Szendrei József gazdaember kertjében levő összes szalmakazal kigyuladt s pár percz múlva a meglehetősen erős déli szél következtében szomszédjának Katanesik György gazdának takarmány és szalmakazalai is lángokban állottak. A tűzveszély hallatára a megrémült nép ijedve futott a tűz helyére. Nemsokára a tüzőltők is megérkeztek s a lángokban álló kazal localizálásához fogtak, de a víz hiánya folytán asoltást nem sokáig folytathatták s csak a többi kazal s a házak megmentésére vigyáztak nehogy a szél által is jól észlelt tűz átcsapjon azokba. A legválságosabb pillanatban, mikor már a pázmándiak feladtak minden reményt, hogy a tűz tovatérjedését megakadályozzák — sebes vágatva négyes fogatu szerkocsin és fecskendővel érkeztek a tűz színhelyére a verebri tüzőltők, verebi Vég István nemeslelkű főparancsnokkal élén. Most már a két község tüzőltőinek megfeszített erővel sikerült a tüzet localizálni. Segélyére jöttek a tüzőltőknek a nadapi tüzőltők is, de már ezeknek nem akadt dolguk. A tűz 4 óra hosszáig pusztított. Veszélyben forgott a tűz alatt a plebánia lak is, s ha a szél a tüzet valamelyik kazalra viszi a plebánialak kertjében, akkor talán fél község áldozatul esett volna a tűznek. Az elégett kazalok nem voltak biztosítva. A tűz keletkezését 4-5 éves gyermekek okozták, kik gyufával játszottak s egy általuk eldobott égő gyufától kapott tüzet egy kazal.

— A katolicizmus terjedése. Az olasz liberális lapok nem épen valami nagy lelkesedéssel konstatálják, hogy a katolicizmus „szinte meg nem érthető” módon virágzott fel e század folyamán oly országokban, hol még a század elején a kath. hívek száma nagyon csekélyke volt. A közölt kimutatás szerint Németországban 1801-ben 6 millió kath. lakott, míg 1890-ben 20,000,000; Svájcban 1801-ben 350,000, 1890-ben 1,818,470; az amerikai Egyesült-Államokban 1801-ben 610,000 1890-ben 7,977,270; Angolországban és Skóciában 1801-ben 120,000, 1890-ben 1,989,900; Németalföldön 1801-ben 350,000, 1890-ben 1,448,852; Oroszországban (Lengyelországot kivéve) 1801-ben 20,000, 1890-ben 2,935,519 stb. A liberális lapok által közölt 13 nem kath. országokban a kath. hívek száma volt 1801-ben 9,154,000, míg 1890-ben már 48,152,275 volt.

— Az önértetes emir. Sok ember van a világon, a ki nagyot tart magáról, hasonlíthatatlanul több, mint a mennyinek bármily jog-czime is volna a kiválóságra; de olyan, a ki önmagáról való nagy véleményét leplezetlen őszinteséggel és hangos szóval bevallja, talán csak egy van: az aghán emir. Az emir már eddig is sok fényes czimmet rendelkezett, de ezekkel nem volt elégedett és ezért legutóbb nagy büszkén felvette „a világ fényessége” czimét is. Ez új melléknév fölvetelének emlékére külön arany nyakékú rendjelet alapított.

— **Közgyűlés a városnál.** Székesfejérvár törvényhatósági bizottsága november 5-én d. e. 9 órákor a városához nagytermében közgyűlést tart.

— **Érdekes előadás.** A székesfejérvári színtársulat f. hó 22-én csütörtökön Stojanovits Jenő „A kis molnárné” című operettjét adja elő, amely alkalommal a zenekart maga a szerző Stojanovits Jenő fogja dirigálni.

— **Téli gazdasági tanfolyam Nyitrán.** A II-ik nyitrai téli gazdasági tanfolyam a f. évi november hó 16-án kezdődik, s a jövő évi február hó végéig tart. Felvételnek önálló földművelők bármely életkorban, továbbá olyan 17 éven túli fiatalembernek, kik eddig is földműveléssel foglalkoztak, nemkülönben azon jómögaviseletűs és értelmes gazdasági cselédek, kiket munkaadók béresgazdákká s munkavezetők akarnak kineveztetni. A tanítás teljesen gyakorlati irányú, mert csakis olyan dolgok taníttatnak, melyekre az életben minden földművesgazdának szüksége van. A tanítás magyar, német és tót nyelven történik. Egy-egy tanuló havonként teljes ellátásért, lakásért, tanításért összesen 12 frtot fizet, semmi más kiadás nincs. A tanfolyamra való felvétel végett jelentkezőknek október hó 24-ig a nyitrai megyei gazdasági-egyesület titkári hivatalánál.

— **Táncestély.** „A sárbogárdi rom. kath. Dalkör” ez évi október hó 25-én a sárbogárdi nagy vendéglő összes termeiben a rom. kath. templom javára dallal és világpóstatával egybekötött zártkörű táncestélyt rendez, melyre a meghívókat már szétküldte a rendezőség. Belépti díj: 1 korona. Kezdeté esti 8 órákor.

— **Tanítók gyűlése.** A fejérvári felső esperesi kerület tanítói csütörtökön, október 15-én évi gyűlést tartották Bodaikon Janky Ede esperes-plébános elnöklet mellett. A gyűlést megelőzőleg szent misét hallgattak a tanítók. A gyűlés főbb mozzanatai a következők: 1. Figyelmeztetve lettek a tanítók, hogy az ézs művelése mellett ne feledkezzenek meg a sziv nemestéséről sem, s hogy a szülők féltett kinosát, a rájuk bízott gyermekeket a vallásgyűlölő korban vallásosan és erkölcsösen iparkodjanak nevelni. 2. A központi bizottságtól módosítás végett kiadott alapszabály tervezetet megvitaták. 3. A szombathelyi egyházmegye tanítóinak indítványát, melyet egyes kerületeknek megküldött, hogy a kántorantóknak a kántortanítói fizetése a nyugdíj-alapba felvétesse, pártolás végett a megyés püspökhöz felküldötték, hogy befolyásával hasson oda, miszerint a miniszteri utasítás ellen a törvény tartassék meg.

— **Kifogott hulla.** Eresiben — mint levezőnk értesít — hétfőn október hó 12-én egy ismeretlen 28–30 évesnek látszó férfi hulláját fogták ki a Dunából. A halott testét matróból ruhá fűtde, a miből azt lehet következtetni hogy a kifogott halott azonos az előző napokban Ereszi határában egy hajósepről vigyázatlanság folytán a vízbe esett matróval. Az orvosi vizsgálat szerint a kifogott férfi halálát vízbefulladás okozta.

— **Meglopott utas.** Garai János osavargó az éjjel a vasuton egy utasnak bűröndjét ellopta. A rendőrség azonban nyomára akadt a tolvajnak s letartóztatta.

— **A dán trónörökös és a paraszt.** Valdemár dán trónörökös még mindig charlotenburgi nyaralójában időzik, a hol kedvére kerteszkedhetik. A minap is parkjában dolgoztatott, a mikor egyszerre megszólítja egy paraszt, s a kastélyba vezető ut felől kérdézősködiük.

— **Mit akar ott jó ember?**
— A trónörökösrel volna beszédem; kimult, instálom, egy tehenem, s tán ad helyébe a fenséges ur egy másikat.
— Hát mért nem fordul a trónörökösnek?
— Jaj kérem asszonyokkal nem oly könnyű eligazodni! — felel rávass mosolylyal a paraszt s azzal a kastély felé tartott.

A trónörökös kis idő múlva kiváncsian utána ment s a parasztot a szalonban találta,

a mint a trónörökösének adta elő kérését. Képzeltetni zavarát, a mikor észrevette, hogy az az egyszerű kaputos ur, a kivel a kertben oly őszintén beszélgetett, Dánia trónörököse. Arcza csak akkor derült fel, a mikor a trónörököspar tudtára adta, hogy száz koronát kap egy tehenre, deazzára annak, hogy „az asszonyokkal oly nehéz eligazodni.”

— **Megismételt színelőadás.** A czári pár tiszteletére a Comédie Française-ban tartott díszelőadásban Musset egyfelvonásos vigjátéka: „Un Caprice” került színre. Az ötvenes évek elején egy francia színtársulat vendégszerepelt Triestben. Az egyik előadásban jelen volt a szerencsétlen véget ért Miksa főherceg is nevével. A színlap több darab előadását jelezte, — elsőnek volt kitűzve az „Un Caprice. Musset szellemes vigjátéka roppant hatást tett és a főhercegnek annyira megtetszett, hogy megkérte az igazgatót, játszásk el még egyszer, még pedig azonnal. Az igazgató először meghökken, de aztán beleegyezett, a függőnyt felhúzták és a színészek újra eljátszották Musset darabját. Vállalkozásukat nemcsak a főherceg, de az egész közönség is zajos tapsokkal jutalmazta.

— **Drága levélbélyegek.** Ma, mikor a levélbéggyűjtés szenvedélye mind nagyobb méréket ölt, nem tartozik a nagy ritkaságok közé, hogy némelyek egész kis vagyon adnak egy elhasznált ócska bélyegért, mely a ritka példányok közé tartozik. A legdrágább levélbélyeg eddig a híres „kék Mauritius” volt, melyért az utóbbi időben 4–5000 forintot adtak, de most egy amerikai gyűjtő több mint 11.000 forintot adott egy példányért annak a ritka levélbélyegnek, melyet Buchmann postamester 1846-ban adott ki Baltimore amerikai város levélforgalma számára. A Buchmann-féle levélbélyeg rendkívül becses onnan ered, hogy a McKell, Stamp és társa st.-louis czég eladott példányán kívül még csak egyetlen egy másik van az egész föld kerékén.

— **Éghetetlen papír.** Egy párisi tudós nemrég azzal a hírrel lepte meg a világot, hogy éghetetlen papírt fűdözött fel. Egy darabkát 48 órán át izzó tűzben tartott belőle és mégis egészen maradt. Ha az új fölfedezés valóban bizonyul, akkor vége lesz annak a boldog korának, mikor kényelmetlen szerelmes leveleket egyszerűen el lehetett égetni.

— **Az állatvi fény.** Marschand, a hírneves természettudós 1892. óta gyakran tapasztalta, hogy az a fényjelenség, mely nálunk csakis a napfénytelenség táján figyelhető meg, a Pic du Midi hegyről minden felhőtlen és holdvilág nélkül való éjszakán éppúgy látható, mint az egyenlítő táján. Az ottani obszervatóriumban tett megfigyelésekből kitűnik, hogy e fényjelenség nem szorítkozik csupán azokra az orsóalakú fényoszlopokra, melyek tavasszal naplemente után, ősszel napfeltelet előtt a nyugoti, illetőleg a keleti tájon jelentkeznek, hanem gyengefényű és a széleken elmosódó ív alakjában az egész égboltozatot körülövezi s az ekliptikához 6–8 foknyi szög alatt hajló nagy kört alkot. A fényvönek centrális síkja a nap egyenlítőjével esik össze. E megfigyelésekből következik, hogy az állatvi fény, a mint az a régi megfigyelésekkel megegyezik, igen laza természetű kozmikus anyagból áll, mely erősen összelapított ellipszoid alakjában a nap egyenlítőjén túl emelkedik, a föld pályáján túl terjed.

— **A kiskaliberű lövegek hatása.** Az utóbbi tíz év folyamán a kiskaliberű lövegekkel eszközölt kísérletek azt a meggyőződést érelték meg, hogy ezek sokkal „humánusabb” gyilkolószerzők, mint a régiéek voltak. Am a legújabb időben, különösen Coler tanár vizsgálatai folytán, alaposan megrendült ez a hit. Sőt ellenkezőleg: mert a kiskaliberű lövegekkel gyűjtött tapasztalatokat oly gondos homályba burkolták, a közönség között mindinkább az a vélemény kezdett lábrakapni, hogy e lövegek nem felelnek meg a hozzájuk fűzött reményeknek. A legújabbban közrebeszótott felvilágosítások azonban megnyugtathatják az aggodalmaskodókat, mert ezekkel a lövegekkel jelentékenyen kevesebb lövés talál, mint a régiéekkel.

— **Nyulak az országúton.** Egy német vadászati szaklap legutóbbi számában azzal az ismeretes babonával foglalkozik, hogy: ha nyul fut előttünk keresztül az uton, az rösszat jelent. Tényleg — mondja tovább — sokszor lehet nyulat találni az utak szélén s jogosultnak látszik, hogy mit keres ott? A kérdést aztán úgy oldja meg a nevezett lap, hogy a nyul a szabaddabb levegőáram miatt fekszik oda, mert ha ott meglapul, akkor nem nélkülözi a szélirányt, mely a gabona földeken elvész. Hogy a nyul nyáron át is inkább levegőkön és utak mentén tartózkodik, kétségbe nem vonható, sőt kemény tél idején is a szálás érdőben tartózkodik előszeretettel, a hol t. i. a léghuzam érezhető, de még itt is kikeresi azokat a helyeket, a melyek utak vagy ösvények közelébe esnek.

A kortesvilágból.

Nap-nap után mindég nagyobb hullámokat vetnek a választási mozgalmak. A napokban olvastam a „Sz. és V.”-ben, hogy Fiáth báró megfogja babonázni a bodajki kerület választóit. Tegnap hajnalban kivonultam tehát Moóra, hogy lássam a megbabonázott embereket. Még aludt az egész község. A „Barna Szarvas”-ból mikor arra haladtam éppen akkor jött ki két dülöngő alak s az egyik érdőben nyugós-sal kapaszkodott a falba, míg másik a homlokát fogta. A nyögő ember kínjai között azt nyöszörögte:

— Soha még így nem voltam. Meg vagyok babonázva!

Tehát láttam egy megbabonázott embert. Most már értem, hogyan babonázza még Fiáth báró a választóit.

Van itt Székesfejérváry egy Antal Antal nevű választó polgár, a ki már régebben óhajtott italméresi engedélyt szerezni, ámde kérelmét mindég visszautasították. Most, hogy Tóth Aladár mandátuma megszűnt: Antal polgártársunk megkapta a rég óhajtott italméresi engedélyt. Azon aztán senki ne csodálkozzék, hogy hála fejében Tóth Aladár mellett korteskedik. Csak aztán lesz-e kiné menni az italt?

Nagy Gyulával a rácz-almási kerület képviselő-jelöltjével történt, hogy a legutóbbi választások alkalmával egy kis darab papírral olvasta le a beszédjét, de még így is csak nagy nehezen, — akadozva ment. Az egyik hallgatója bosszuan kiállott reá:

— Hogyan fog beszélni a képviselőházban a sok okos ember között, ha még ilyen magunk fajta embereknek sem tud beszélni?

Es Nagy Gyula megmutatta hogy sehogysen tud a parlamentben beszélni, mert nagy bölcsen egész idő alatt hallgatott.

Ugyancsak Nagy Gyulával történt, hogy egy héttel ezelőtt megkezdte a kortesutat kerületében. Ez alkalommal rövid kis beszédét nagy keservesen betanulta. Az emberek nagyot csodálkoztak s az egyik ota is kiáltotta neki:

— Ugy látszik, hogy mégis csak tanult valamit ott az okos emberek között. Ha még sokáig odajárna megtanulna beszélni.

Szerencsétlenségére azonban Esterházy gróf fellépése a rácz-almási kerületben, további tanulmányainak véget vet.

Kortes.

Irodalom és Művészet.

Gyász-szertartás czim alatt magyar és latin nyelvű temetési szertartást, valamint minden alkalomra használható halotti énekek és búcsuzatokat felölő munkát szerkesztett: Kócsi-Mayer Gyula kántortanító Ráczkeresztúron. (Fejérmegyey.) Ezen hézagpótló munkában megtalálhatni még a legalkalmasabb és szebb férfi négyes vigasz szavakat, halotti éneket oly minőségben, a milyenben ily kisebb szabású mű még eddig nem öltet fel. Melegen ajánljuk a kántortanítók figyelmébe.

A „Zenélő Magyarország” zongora-zenemű folyóirat október 15-iki füzete rendkívül érdekes tartalommal jelent meg s a legkiválóbb magyar zeneszerzők műveivel találkoznunk abban. E füzet tartalma: I. Ábrányi Kornél „Ha volna én fenragyogó holdvilág” remek szóp

magyar dalát. II. Káldy Gyula az operaház igazgatója "Hadi-énekes nótája" régi magyar verpünkösét. III. Fodor Bertalan "Blitzveis Kóbi" bohózatának, "Bicziklisták dala és keringőjét", a városligeti szinkór legnagyobb sikerű ujdonságának köztetszerű zenezetát. IV. Bendel T. "A geni-tón" salondarabot. Ennyi szép és értékes zeneújdonasgot 20 kért ad e közkezdveltségű zenelap, — mert 6 ilyen gazdag tartalmu mindenkor 10—10 zeneoldalt hozó füzet előfizetési ára 1 frt. — A "Zenélő Magyarország" kiadóhivatala Budapest, Csengery-utca 62/a. szám, a honnan bárki ingyen kaphat mutatóványzámot.

Színház.

A székesfejérvári színtársulat nagyon megcsappant kedvvel tartja előadásait. A görög-tüzes előadások véget értek s így nincs mivel felbresztelni az általános érdeklődést. Még csak egy gyásznap évfordulója sem kínálkozik, a melynek emlékét díszelőadással lehetne ünnepegni.

Nagyon sokat tanulhat ebből a színezgató. Megtanulhatja először, hogy Székesfejérvárnak közönsége elég magas műveltségi fokot áll arra nézve, hogy holmi görög-tüzes látványosságokkal nem lehet műizlését kielégíteni. De a repertoárjára is ki van mondva az ítélet ebben a tündető távol maradásban. Nem kellett volna a városligeti szinkór ooska darabjaival, énekes bohózaival elrontani a színház iránti kedvet. Elhisszük, hogy ezeknek az uraságoktól levetett daraboknak előadási jogát olcsóbban meglehet szerezni, no de a székesfejérváriak műizlése azt nem veszi be. Ezzel számot kellett volna az igazgatónak még ideje korán vetni. Székesfejérvárhoz nagyon közel van Budapest s az olcsó milleniumi jegy könnyűvé teszi, hogy délután bemenve Budapestre ott pompás előadást élvezhessünk s még ugyanaz nap este vissza is jöjjünk. Ezt azzal lehetett volna ellensúlyozni, ha jó darabokat és jó előadásokat nyújtottak volna a közönségnek. E helyett énekes bohózatok és felnyire rövidített Bánk-Bánt kaptunk. Erre pedig nincs szükségünk.

Ilyen részvétlenség között elhisszük, hogy számalmas a társulat helyzete, de hát megérdemelte.

Közgazdaság.

Politika s közgazdaság.

(—k —n.) Mi türés-tagadás benne, a szabadelvű párturalom alatt ez az első választás melynek határozottan közgazdasági jellege van. Ez azt jelenti, hogy a nemzet józan része, melyet a merkantil szabadelvű gazdasági rendszer egyoldalú politikája egészen el nem vakított, megelégette azt a sok csapást, mit a liberalizmus gazdasági életünkre mért. A panaszok ideje lejárt, elérkeztek a cselekvés napjai. Az ellenzék összes árnyalatai, első helyen a néppárt oly gazdasági programpontokat állított fel, melyek egyedül képesek a merkantilizmust veszélyes útjában megállítani s oly gazdasági politikának vetni meg biztos alapját, melyen gazdaságilag fejlődhetünk. Fog-e ez sikerülni, a közel jövő fogja megmutatni. De kell is már legközelebb szakítanunk a szatócs gazdasági politika által kijelölt iránnyal, mivel ez oly gazdasági katasztrófa elé állítja a nemzetet, melyből a liberális politika minden furfangja sem fogja megmenteni a nemzetet. Az elégtelenség a nemzet minden számottevő osztályában, kezdve a kisgazdákon végig az ország minden produktív elemén, óriás mód meguvédkedett, jelölül annak, hogy a liberális gazdasági politika csak rosszat szült. Az a gazdasági politika, melyet a néppárt, az ország válságos helyzetét mérlegelve, kijelölt, az az egyedül helyes, az egyedül célzatos gazdasági politika, melyet a szabadelvűség, ha magától elutasít, visszautasítja a gazdasági életünk újja-teremtésére egyedül akceptábilis eszméket.

Mert a szabadelvűség, melyet különben csak még mi tartunk liberálisnak, másutt azonban nem, a politikában a radikalizmust, a közgazdaságban a merkantilizmust szolgálja. Politikája annyira összenőtt a merkantil elvek által dikált gazdasági irány pártolásával, hogy ettől szabadulni nem tud. A hajalc birtoklásától azonban lemondani nem akar, kénytelen ezen az uton tovább haladni, habár kockára állítja vele gazdasági létünket. Ez azonban a liberalizmusnál nem jön számításba. Hogy lehessen tehát a nép anyagi pusztlásával argumentálni, mikor a szabadelvűség népet s ennek érdekeit nem ismeri.

A mi kiindulási pontunk a mezőgazdasági válság megszüntetése. Ez átvonul s ennek nyomait éri egész gazdasági életünk. Hiába való minden taktikázás a szabadelvű politika részéről, közgazdasági fejlődésünk bámulatos fellendüléséről világgá kürtölt messék, a mezőgazdasági válság nyomait el nem tudja tüntetni, bár mennyire is mesterkedik azon, hogy azt tőle távol álló okokra vezesse vissza. Ennek hatását megéri a haza polgárának mindegyike azon parazita-osztály kivételével, melynek prosperálása a termelő osztályok pusztlására van felépítve. A kisiparos tengődik, a kereskedelem pang, minden téren lehaugoltság s üzletlenség uralkodik. Mert hiába minden erőlködés; csak a vak nem látja, hogy a mezőgazdát kell először lábraállítani s csak azután önthetünk újra életerőt tespedő gazdasági életünkbe.

A mezőgazdasági kérdések tervszerű megoldását a szabadelvű politikától követelni merő lehetetlenség. A liberalizmus ugyan a haladást tüzte ki céljául. Azonban közelről szemlélve ezen haladást, nagyon furcsán vagyunk vele. Politikai téren a modern betegségek minden fajtáját köszönhetjük ezen haladásnak; a korrupció behatolt minden intézményeinkbe, megvonva azok szellemét s megmételtyezve az egyén erkölceit. A szabadelvűség egyházpolitikai tévedéseiről pedig ne is beszéljünk. Gazdasági téren pedig ennek a haladásnak köszönhetjük a harmadfél milliárd államadósságot s a 130 millió kamatterhet. Az erők tudatos kihasználásával épült vasutaink újabb s újabb terheket jelentenek. A gyárak, s vállalatok pedig csak a mezőgazdaság terhének növelésével voltak megalapíthatók s tarthatók fenn. Ezen gazdasági haladással szemben csak dicséretes azon gazdasági téren is konzervatív politika, mely az egyedül elfogadható alapra építi ki gazdasági fejlődésünket, a viruló mezőgazdaságra. Nem zárkózva el a fokozatos fejlesztéstől gazdasági életünknek, de meg nem bontva az erők egyensúlyát.

Háborút izenünk a liberális gazdasági politikának, de csak azért, hogy utját egyengessük a gazdasági paczifikációnak.

* A gabonaárak emelkedése a budapesti tőzsdén szaporán folytatódik. A legutóbbi napokban a külföldi piacok jelentéseinek kedvező hatása mellé a spekuláció közreműködése

is csatlakozott, a mennyiben az üzéseknek az a része, mely az árak hanyatlására spekulált, árleszorító törekvéseinek és reménységének teljes vereségét tapasztalta, kötelezettségeinek fedezésére sürgős vásárlásokat fogatosított. A már amugy is nagymérvű kereslet ekként még jobban erősödött, csak mérsékelt kínálattal állva szemben, az árak emelkedő irányzatát tetemesen fellendítette. Terjedelmes hausse-irányzat fejlődött ki ekként, melynek eredménye képpen az árak nivója igen erősen emelkedett, úgy, hogy a tavaszi buza ára már közel jár a 8 forinthez. A baisse-spekuláció, mely az árak leszorításával nagy kárt okozott volna a gazdáknak, ekként tehát kelepezébe jutott s ezuttal a börze hasznára vált a mezőgazdaságnak. A legnagyobb mértékben kívánatos volna, hogy az áremelkedés most már lehető erősen folytatódjék.

A székesfejérvári hetivásár.

Piaci árak. — Okt. 17-én

Buza	6.60—6.60
Rozs	5.60—5.60
Zab	5.30—5.30
Tengeri	4.30—6.30
Árpa	6.00—6.10

Képviselek és választók figyelmébe!

Választási

zások és jelvények

legolcsóbban és leggyorsabban készíttetnek:

Csikós Endrénél

Székesfejérvárott.

Képviselek és választók figyelmébe!

MED.

Dr. Ritscher Eszmond

fogorvos

a bécsi egyetemi fogászati kémika volt fogorvosa

Székesfejérvár, sas-utca 7. szám.

Rendel reggeli 8 órától este 6 óráig.

Elsőrangú egyenruházati és hadfelszerelési intézet.

Egyenruháink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak

**Katonaság, csendőrség, rendőrség, pénzügy-
őrség, erdészeti, vasuti, posta- és távirda hiva-
talmokok részére a legjobb beszerzési forrás.**

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.
Kérjük minden kéressel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czím: **BLUM SÁNDOR és TÁRSA**

Váci-utca 12. szám, Budapest.

ALAPITTATOTT 1840.

„JANUS”

ALAPITTATOTT 1840.

kölcsönös életbiztosító intézet

a legkülönbébb módzatok szerint létesít

haláleseti, élet- és haláleseti tőkebiztosításokat.

Méltányos föltételek.
Megtámadhatatlan kötvény.

Mérsékelt díjtételek.

Biztosítás háboru esetére
pótdíj fizetése nélkül.

Az intézet a kölcsönösség elvén alapszik, az évi fölösleg tehát a biztosított tagok javára esik.

Az intézet 56 évi fennállása óta biztosított volt: **99000** egyén

260,200.000 korona biztosított tőkével és
1,640.000 korona évjáradékkal.

A tagoknak és ezek jogutódainak kifizetett:

34,920.000 korona.

Nyeremény (bons) fejében visszafizetett:

3,876.000 korona.

Biztosítéki alapok 24,500.000 koronán felül.

Felvilágosítással szolgál és biztosítási ajánlatokat elfogad:

A „JANUS” magyarországi aligazgatósága

Budapesten, (VII. kerület Erzsébet-körút 19.)

Cseresnye- és meggyfa-csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet cseresnyéből **80,000** drb., meggyből **50,000** drb.

Cseresnyefa-csemeték árai: a 160-200-240 centiméter magas bajtással bíró, gazdag gyökérrel, ceterős, 1-2 éves csemeték drája (azok erőssége szerint) 20 krtól 40 krig.

Meggyfa-csemeték árai: az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökérrel, igen szép fejűedű, élet-erős csemeték drája (azok erőssége szerint) 20 krtól 50 krig.

Magyarban árák	100 drb	40 kros	csemete	1	vagy több fajban	38 forint.	100-an kint.
	250	"	"	1	"	36	"
	500	"	"	1	"	34	"
	1000	"	"	1	"	32	"
	5000	"	"	1	"	30	"

A 4-5 éves, igen erős meggyfa-csemeték 100-a 45 frt. 250 drb vételénél 45 frt, 500 drb vételénél 44 frt.

Igen nagy készlet van a következő cseresnye-fajokból: Gernersdorfi nagy, Nagy fekete ropogós, Korai májusi cseresnye, Badaconyi óriás, Ferenc csásár ropogósa, Dönnissen sárga ropogósa, Hedelingtoni óriás, Dr. Entz feketeje, Schneider kései ropogósa, Coburgi korai fekete, Glocker óriás, Büttner kései ropogósa, Mezel feketeje, Kozlachen ropogósa, Heintze korai cseresznye, Korponai fekete ropogósa, Mikkettergi nagy, Dismidi fizeszer, Jaboulay ropogósa, Hollandi hercegnő, Kanizai fekete, Esperen ropogósa stb. stb.

Igen nagy készlet van a következő meggy-fajokból: Körösi meggy (Spanyol meggy), Spanyol meggy piros, Pándi meggy, Korai Hortensia, Hortensia királynő, Eugenia, Váltva érő, Olgieszt apátság, stb., stb.

A fenti cseresnye- és meggy-fajokon kívül adnak ki körte, alma, szilva, őzsi és kajszin-barack, Ispanya, birs és eperfa-otványok úgy gazdasági mint birtokra nevelt 1-2-3-4 éves példányokban, még pedig gazdag fajválaszték mellett. A csemeték tisztán honok talajon nevelkedtek - ezért gazdag gyökérrel és biztos fogantatási képességgel bírnak, ezen felül hiteles fajnak edzett természetűek, egészségesek, hosszú életűek és igen olcsók is. Adatik ki fentiekben kivül duráncezi szilva, Prunusz Myrobolana, Saint Joulle, kökény, mandula, sárga barack, cseresznye, fekete meggy, sajnagygy és eperből, melyeknek árai erősség (vastagság szerint) 1000-kint 5-85 frt-rol 19-80 frtra emelkednek.

AZ UNGHVÁRY LÁSZLÓ-FÉLE CZEGLÉDI

gyümölcsfa-iskola ma már 140 hold területtel. Van benne 1,100,000 nemes és 15,000,000 vadonoz csemete a így az ma már, mint tisztán gyümölcsfa-iskola a föld kereskedésén található ilyenmü telepek közt az első helyen áll. Egyébként is nagyot haladt az Unghváry László-féle cég egy év alatt azáltal, hogy a telepet (száz évvel ezelőre való számlával) aprólékosan kutatta át; nemkülönben a sok szög mind befejezték. Külföldet ez év őszén és a következő év tavaszán 4000 drb anyafát. Tény-nyug a mező-kövesházi, valamint kunagotai kisvárti telepe a cég tulajdonába ment át. A cég, iskolát, stb., stb.

Tessék árjegyzéket kérni!

Cseresnye- és meggyfa-csemeték nagymérvbeni eladása.

Nyomatott Számmér Imrénél, Székesfehérvárott.